

**UCHWAŁA NR 60/XI/2011
RADY GMINY W ROGOWIE**

z dnia 30 listopada 2011r

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy dla gminy Rogów na lata 2012 - 2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 217, poz. 1281) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589; z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842; z 2011r Nr 149 poz. 887) Rada Gminy w Rogowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla gminy Rogów na lata 2012 - 2015 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rogów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2012 r.

Przewodniczący
Rady Gminy w Rogowie

Wojciech Więciorek

Załącznik do Uchwały Nr 60/XI/2011
Rady Gminy w Rogowie
z dnia 30 listopada 2011 r.

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na terenie Gminy Rogów
na lata 2012 – 2015**

Rogów, 2011r.

Spis treści

Wstęp	2
I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	3
II. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE	4
1. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	4
2. Definicje.....	5
3. Fazy cyklu przemocy.....	7
4. Rola stereotypów i przekonań na temat przemocy domowej.....	7
5. Skutki przemocy w rodzinie.....	9
III. PRAWO WOBEC PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE	13
IV. ROZMIARY PRZEMOCY	14
V. ZJAWISKO PRZEMOCY W ŚRODOWISKU LOKALNYM	17
VI. ZASADY POMOCY	19
VII. CELE PROGRAMU	21
VIII. ZADANIA PROGRAMU	22
IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY I OCENA PROWADZONYCH DZIAŁAŃ	24
X. REALIZATORZY PROGRAMU	24
XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	25
XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	25

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje między rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw (*Sasał, Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie 2005r.*, s. 16–19).

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu (*Tomaszewska, Przemoc wobec kobiet w rodzinie, 2007*, s. 36–37). Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Rogów na lata 2012 - 2015**, zwany dalej **Programem**. Zawiera on: podstawy prawne działania, zasady działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Program przedstawia też charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie, definicje oraz skutki przemocy w rodzinie

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar w Rodzinie w Rogowie na lata 2012-2015 opracowany został w oparciu o:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
2. Ustawę z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
3. Ustawę z dnia 12 marca 2004r tekst jednolity (Dz. U. z 2009r Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.)
4. Ustawę z dnia 25 lutego 1964r – kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964r Nr 9 poz. 59 z późn. zm.)
5. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r – kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997r Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
7. Strategię rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rogów 2007-2013

II. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

1. Charakterystyka zjawiska przemocy

Na zjawisko przemocy w rodzinie można patrzeć z różnych punktów widzenia przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać.

Na przemoc w rodzinie można spojrzeć również z perspektywy:

- prawnej - kiedy akt przemocy jest przestępstwem skodyfikowanym w kodeksie karnym i zagrożonym określoną karą,
- moralnej – kiedy dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego, a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych,
- psychologicznej – kiedy przemoc to sytuacja cierpienia i bezradności, która odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą a osobą doświadczającą przemocy.

Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym, a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy są użyteczne głównie, dlatego że podkreślają różnorodność czynników uwikłanych w występowanie przemocy domowej. Zbytne uproszczenie powoduje, że rozwiązanie tego problemu wydaje się nadzwyczaj łatwe, np. „alkoholizm powoduje występowanie przemocy”. Tymczasem praktyka i wiedza wskazują, że przemoc występuje zarówno w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym jak i wolnych od niego. Większość osób nadużywających alkoholu, które pod jego wpływem stają się agresywne wobec członków własnej rodziny, przyznaje się do stosowania przemocy również na trzeźwo. Alkoholizm nie jest przyczyną przemocy, ale występującym z nią uwarunkowaniem, podobnie jak wiele innych zjawisk. Niedoskonałości wyjaśnień odwołujących się do pojedynczych czynników doprowadziły do opracowania „modelu psychospołecznego”, który integruje socjologiczne i psychologiczne ujęcie przemocy w rodzinie (K. Browne i M. Herbert *„Zapobieganie przemocy w rodzinie”*, Warszawa, s.50).

Z każdego punktu widzenia przemoc w rodzinie może być różnie opisywana, może wywoływać różnorodne emocje, począwszy od skrajnego współczucia po niepokohamowany gniew i sprzeciw.

2. Definicje.

Przemoc w rodzinie, w świetle art. 2 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”*

Osobami najbliższymi są: małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, powinowaci, przysposobieni oraz ich małżonkowie, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Do form przemocy w rodzinie zalicza się przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną.

Definicja ta nie wyczerpuje wszystkich znamion przemocy, nie mieści się w niej przemoc ekonomiczna.

Przemoc ma różne aspekty i oblicza:

- jest procesem, gdyż nie pojawia się znienacka i tworzy cykle,
- ma tendencje do powtarzania się i rzadko jest jednorazowym epizodem,
- toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc (*potocznie zwana sprawcą*) dąży do uzyskania totalnej dominacji nad osobą doznającą przemocy (*potocznie zwaną ofiarą*),
- nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka co oznacza, iż jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą (*„nie mogę, to jest silniejsze ode mnie”*, używane przez sprawców jest maską dla *„nie chcę”*),
- odpowiedzialność zawsze jest po stronie sprawcy niezależnie od tego co zrobiła ofiara, przejawia się w różnych formach,
- niektóre przejawy grożenia przemocą są w istocie aktami przemocy.

Przemoc fizyczna – to każde agresywne zachowanie polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień (m.in.: popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.)

Jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia,

Przemoc psychiczna – to umyślne agresywne działania, wykorzystujące nie tyle siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie

u ofiary pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych.

Zachowania sprawcy mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in.: wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa ograniczanie snu, pożywienia stosowanie gróźb itp.)

Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności, tj. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie.

Dziecko wykorzystywane seksualnie to każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony (wiek ten określa prawo), którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej (*w/g SCOSAC - Standing Committe on Sexually Abused Children*). W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym nawet, jeśli dziecko wyraziło zgodę na kontakt seksualny

Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, tj. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

Zaniedbanie – stan ciągłego niezaspokajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych

Formy przemocy: *fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna* – mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno.

Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, ale bywają też nimi mężczyźni.

Ponadto szerokie ujęcie problemu pozwala wyodrębnić:

- typ przemocy, w której sprawcami są dorośli, tj. *przemoc wobec partnerki/a, przemoc wobec dziecka,*
- typ przemocy, w której sprawcami są dzieci, tj. *przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa,*

- typ przemocy, w której sprawcami mogą być dorośli i dzieci, tj. *przemoc wobec osób w podeszłym wieku*.

3. Fazy cyklu przemocy

Aby móc lepiej zrozumieć dlaczego osobom doznającym przemocy tak trudno zmienić swoją sytuację, ważne jest przyjrzenie się specyfice relacji między osobą stosującą przemoc a ofiarą.

Zdecydowana większość osób nie doświadcza przemocy w sposób ciągły, gdyż przemoc ma tendencję do powtarzania się według określonej, zauważalnej prawidłowości. Istnienie tych cykli pozwala także lepiej wyjaśnić proces wiktyimizacji osób doznających przemocy, a także pojawiający się zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności.

W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- 1) *faza narastającego napięcia* – (inaczej tworzenia i budowania napięcia) jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych,
- 2) *faza ostrej, gwałtownej przemocy* (inaczej wybuchu, incydentów bicia) - to druga faza; w której następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji; agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem ofiary (sygnały jej bólu i cierpienia nie wyciszają agresji),
- 3) *faza „miodowego miesiąca”* (inaczej uspokojenia i miłości) – to trzecia faza w czasie, w trakcie której sprawca wyraża swoją skruchę, okazuje żal, obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub po prostu zachowuje się tak jak gdyby przemoc nigdy nie miała miejsca; faza ta jest przemijająca i bez specjalistycznej pomocy kończy się nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie ona się powtarzać dopóki nie zostanie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz.

4. Rola stereotypów i przekonań na temat przemocy domowej

Wiele społeczeństw czy środowisk nie reaguje na problem przemocy w rodzinie, wyrażając tym samym przyzwolenie na jej istnienie. Jest to wynikiem funkcjonujących w świadomości społecznej stereotypów i przekonań, które głęboko zapuszczają swoje korzenie i fałszują rzeczywistość. Stereotypy i mity

czy przekonania usprawiedliwiają stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności czy okrucieństwa wobec bliskich. Dają sprawcy sygnał o społecznym przyzwoleniu na stosowanie przemocy, umacniają w nim poczucie bezkarności, zniewalając ofiarę i zmuszając ją do milczenia.

Z punktu widzenia problemu przemocy w rodzinie za najgroźniejsze uważa się stereotypy:

1. **usprawiedliwiające przemoc** – np.: *„jak chłop baby nie bije to jej wątroba gnije”, „osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie”, „mnie też bili i wyrosłem na porządnego człowieka”, „jak się Ciebie nie będą bać, to się z Ciebie będą śmiać”, „przemoc jest wtedy, gdy są ślady na ciele”, „przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”, „przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”, „to był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy”,*
2. **przenoszące odpowiedzialność za przemoc na ofiary** – np.: *„sama sobie winna”, „jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył”, „widziały gały co brały”, „gdyby ofiara naprawdę cierpiała odeszłaby od sprawcy”, „kobieta odpowiada za ognisko domowe”, „gdyby chciała naprawdę coś zmienić, to już dawno by to zrobiła”,*
3. **przekonania izolujące ofiary** – np.: *„nie mów nikomu co się dzieje w domu”, „przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać”, „policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”, „gwałt w małżeństwie nie istnieje”, „nie ujawnia się tajemnic rodzinnych”, „nie pierze się rodzinnych brudów publicznie”, „nie można zmienić swojego przeznaczenia”.*

5. Skutki przemocy w rodzinie

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci.

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze *indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym*.

Skutki indywidualne

Osoby uwikłane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Skutkiem przemocy są zaburzenia zarówno w sferze zdrowia fizycznego jak i zdrowia psychicznego człowieka a w szczególności

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe:

- śmierć w wyniku aktu przemocy,
- śmierć w wyniku samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji,
- poważne obrażenia ciała, trwałe kalectwo,
- uzależnienie od substancji psychoaktywnych,
- wzrost częstości objawów związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, pleców),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji,
- zmienność nastrojów, decyzji,
- lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.
- trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych
- ubóstwo i bezdomność.

Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (*najczęściej po zabójstwie ofiary*), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci, które mogą wystąpić:

- śmierć w wyniku aktu przemocy
- śmierć w wyniku samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji,
- poważne obrażenia cielesne, trwałe kalectwo,
- życie w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia,
- brak poczucia bezpieczeństwa i stabilności środowiska wychowawczego,
- liczne schorzenia psychosomatyczne,
- sięganie po środki uzależniające,
- prostytuowanie się,
- konflikty z prawem,
- przejawianie zachowań agresywnych,
- nieprawidłowo rozwijająca się osobowość,
- zaburzony proces socjalizacji,
- demoralizacja,
- trudności wychowawcze,
- trudności w nauce,

Maltretowanie psychiczne może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (*niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami*), deficytów intelektualnych (*w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności*), problemów afektywno-behawioralnych (*agresja, samoponiżanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm*),

Wykorzystywanie seksualne prowadzi do wysokiego poziomu agresji, poczucia osamotnienia, myśli samobójczych, zaburzeń snu, nadpobudliwości, agresji.

Niezwykle istotne jest podkreślenie, iż konsekwencje stosowania przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta lub też już w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego (*tj. trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków, itp.*).

Ponadto, zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety.

Spółeczne konsekwencje doświadczenia przemocy

- przemoc domowa jako siła niszcząca cały system rodzinny niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu,
- niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwala się niosąc konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce.

Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia

Skutki ekonomiczne.

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

Policja – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji, m.in. w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń, izby dziecka.

Służba zdrowia – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych - ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach.

Pomoc społeczna – zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie: placówek opiekuńczo-wychowawczych (koszty opieki i wychowania dzieci), placówek interwencyjnych dla nieletnich, zespołów opiekuńczych (całodobowa opieka i udostępnienie schronienia), mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy.

Edukacja – zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii.

Zakłady karne i areszty śledcze – koszty utrzymania i resocjalizacji osób aresztowanych i skazanych..

Ministerstwo Sprawiedliwości – schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze.

Prokuratura i sąd (karny i rodzinny) – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów.

ZUS – zwolnienia lekarskie i renty.

Pracodawcy – gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie.

III. PRAWO WOBEC PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Już ustawa zasadnicza, jaką jest Konstytucja RP, gwarantuje obywatelowi ochronę przed wszystkimi rodzajami przemocy. Sposoby i rodzaje działań, związanych z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, precyzują niżej wymienione akty prawne.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 40 Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz.1493)

Ustawa kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.), w szczególności artykuły: - **Art. 148**, - **Art. 149**, - **Art. 156**, - **Art. 157**, **Art. 157a**, - **Art. 160**, - **Art. 162**, - **Art. 189**, - **Art. 190**, - **Art. 191**, - **Art. 197**, - **Art. 200**. - **Art. 201**, - **Art.202**, - **Art.207**, - **Art. 210**, - **Art. 217**.

Ustawa kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 89 poz. 555 z późn. zm), w szczególności artykuł: - **Art. 304**

Ustawa kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964r. Nr 43 poz. 296 z późn. zm), w szczególności artykuł: - **Art. 572**

Ustawa o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2004r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), w szczególności artykuły: - **Art. 2**, - **Art. 7**, - **Art. 17**, - **Art. 46**, - **Art. 47**, - **Art. 70**, - **Art. 107**

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2002r., Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.), w szczególności artykuły: - **Art. 2**, - **Art. 4**

IV. ROZMIARY PRZEMOCY

Przestępstwa z artykułu 207 k.k., tj. polegające na znęcaniu się nad członkiem rodziny należą w Polsce do najczęściej popełnianych. Na liście przestępstw zgłaszanych organom ścigania znajdują się na trzecim miejscu. Szczególnie alarmujące są statystyki dotyczące zabójstw, w których motywem są tzw. „nieporozumienia rodzinne” – stanowią około 27% zabójstw w Polsce.

Zdaniem Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do przemocy w rodzinie najczęściej dochodzi pod wpływem alkoholu. Populacja konsumentów wynosi około 25 mln. Można szacować, że liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu wynosi obecnie około 1,5 – 1,6 mln., to prawie dwukrotnie więcej niż podają dane sprzed ostatnich 4 – 5 lat

Zgodnie z opracowanym przez Fundację Mederi, „Informatorem dla świadka przemocy w rodzinie”(Warszawa 2010), skalę występowania zjawiska przemocy obrazują następujące liczby:

- 64 % Polaków zna w swoim otoczeniu takie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi do nich do różnych form przemocy,
- 52 % badanych osób twierdzi, że zna rodziny, w których dochodzi do przemocy psychicznej,
- 44 % badanych poznała rodziny, w których dochodziło do przemocy fizycznej,
- 26 % kojarzy rodziny, w której występuje przemoc ekonomiczna,
- 9 % badanych spotkała się z rodzinami, w których pojawia się przemoc seksualna,
- 11 % osób jest krzywdzonych wielokrotnie w rodzinie

Badania nad przemocą w rodzinie są właściwie całkiem nowe i podjęto je dopiero około 25 lat temu. Zainicjowano je głównie w Ameryce Północnej, Europie Zachodniej, Australii i Nowej Zelandii. W Polsce problemem przemocy w rodzinie zajęto się w latach 90 – tych przy okazji modernizacji leczenia odwykowego. Aktualnie dostępne informacje opierają się głównie na badaniach dotyczących osób korzystających z pomocy instytucjonalnej.

Statystyki pomocy społecznej zawierają na ogół informacje na temat mniej uprzywilejowanych społecznie grup, które mają obowiązek udzielania informacji w trakcie sporządzania wywiadu środowiskowego. Ludzie dobrze sytuowani materialnie mają większą możliwość uchronienia swojej prywatności przed zainteresowaniem urzędów i policji. Dlatego też trudno uchwycić prawdziwe rozmiary przemocy w rodzinie, chociaż jest ona zjawiskiem społecznie zauważalnym,

Trudno w sposób jednoznaczny określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie nie tylko na poziomie ogólnopolskim, ale również i lokalnym. Związane jest to przede wszystkim z dużą ilością danych zbieranych przez różnorodne instytucje pośrednio i bezpośrednio analizujące przypadki stosowania przemocy

w rodzinie, jak również przez charakter tych danych (*inne są dane pochodzące z procedury niebieskiej karty, inne z sądów rejonowych czy prokuratury rejonowej*). Trudność w jednoznacznym określeniu rozmiarów zjawiska związana jest również z faktem stosowania przez instytucje różnorodnych typologii i klasyfikacji agregowanych danych (*podejrzenie przemocy i jej stwierdzenie, osoba skazana i uniewinniona, interwencje osobiste i telefoniczne*).

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Spotyka się poglądy zgodnie z którymi przemoc „...stała się, normą stosunków społecznych”.

We wrześniu 2007 r. TNS OBOP (Ośrodek Badania Opinii Publicznej) przeprowadził na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej badanie dotyczące przemocy w rodzinie. Jego celem było poznanie postaw Polaków wobec problemu przemocy w rodzinie, okoliczności temu towarzyszących oraz identyfikacja ofiar i sprawców, także w rozróżnieniu na formy przemocy. Uzyskane w badaniu wyniki pozwoliły na oszacowanie liczby ofiar oraz sprawców przemocy, ich charakterystykę, zmierzenie częstotliwości występowania przemocy oraz oszacowanie okresu, kiedy podobna sytuacja miała miejsce ostatnio.

Zadane w badaniu pytanie o prawdopodobieństwo powtórzenia się takich zachowań wskazuje dodatkowo, ilu Polaków spośród tych, którzy przyznają się do występowania przemocy w rodzinie żyje w ciągłym poczuciu zagrożenia przemocą domową.

Z przeprowadzonych badań wynika, iż wciąż pokutuje w społeczeństwie przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację, co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie obserwowanych w otoczeniu. Często jest zrzucanie na ofiary odpowiedzialności za doświadczaną przemoc. Co czwarty badany respondent twierdził, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany. Wciąż znaczna grupa społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie obrażanie i wyzwiska oraz szarpanie i popychanie. Powodem do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary, a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną.

Poparcie dla wszelkiego rodzaju stereotypów dotyczących przemocy, jej form i ofiar, wyraźnie wyższe od przeciętnego jest wśród osób po 50. roku życia, ludzi z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym oraz wśród mieszkańców wsi. Mężczyźni częściej od kobiet zgadzają się z obiegowymi opiniami dotyczącymi przemocy seksualnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach dotyczących częstszego występowania tego rodzaju zachowań wśród mężczyzn. Jednocześnie stwierdzono, iż problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że dotyczy on średnio połowy rodzin.

Okazuje się, że postrzeganie rozpowszechnienia zjawiska przemocy w rodzinie zmienia się w zależności od dystansu względem miejsca zamieszkania respondenta.

Za najczęstszą uważają oni przemoc w skali całego kraju, mniejszą w skali województwa, za rzadszą w zamieszkiwanej miejscowości, natomiast najrzadszą w najbliższej okolicy.

Przemoc uważana jest za problem co prawda częsty, jednakże dotyczący innych, nie zdarzający się w najbliższym otoczeniu. Większe rozpowszechnienie przemocy dostrzegają osoby, których ona bezpośrednio dotyczy – były jej ofiarami bądź sprawcami. Jednak również te osoby oceniają, że w najbliższym otoczeniu jest mniej przemocy w rodzinach, niż w skali całego kraju.

Próba szybkiego poradzenia sobie z aktualnym problemem jest interwencja kryzysowa (inaczej zwana przeciwdziałaniem kryzysowi).

Prawo w Polsce określa interwencję kryzysową jako „zespół interdyscyplinarnych działań, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.”(*art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej tekst jednolity Dz. U. z 2009r Nr 175 poz. 1362 z późn. zm*)

„W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.”(*ustawa o pomocy społecznej j.w.*)

Zadaniem osób i instytucji zajmujących się interwencją kryzysową jest możliwie jak najszybsze opanowanie kryzysu, a nie rozwiązanie problemów powstałych przed sytuacją kryzysową. Po zastosowaniu interwencji kryzysowej można zaproponować również inne formy interwencji, np. poradnictwo kryzysowe, psychoterapię, terapię krótkoterminową lub długoterminową. Do szybkiej i skutecznej interwencji w środowisku, niezbędny jest spójny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. ZJAWISKO PRZEMOCY W ŚRODOWISKU LOKALNYM.

Z analizy środowiska przeprowadzonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie w 2010 i 2011r wynika, że część korzystających z pomocy społecznej rodzin, to rodziny z wieloma problemami. W 2010r do naszego Ośrodka zgłosiły się 4 osoby, w rodzinach których występowała przemoc z prośbą o pomoc w rozwiązaniu problemu. Osobom tym udzielono wszechstronnej informacji o możliwości uzyskania pomocy w tym zakresie m.in. również udzielono porad jak mają postępować, gdzie i do kogo mają kierować wnioski w razie powtarzających się aktów przemocy oferując jednocześnie pomoc przy formułowaniu tychże wniosków np. do Prokuratury Rejonowej czy też do Sądu Wydział Rodzinny i Nieletnich.

W 2 z omawianych przypadków zostało wszczęte przez policję postępowanie w związku z fizycznym i psychicznym znęcaniem się nad rodziną.

W 2 pozostałych przypadkach została założona „Niebieska Karta i rodzina jest monitorowana przez nasz Ośrodek.

W roku 2011 w okresie 3 kwartałów z w/wym problemem zgłosiło się 5 osób.

W 2 przypadkach podjęto interwencję. Została przeprowadzona rozmowa z 2 osobami - sprawcami przemocy. W trakcie przeprowadzania rozmowy sprawcy przemocy zostali m.in. uświadomieni o prawnych konsekwencjach własnego postępowania.

W 3 pozostałych przypadkach oprócz w/wym działań udzielono pomocy w 2 przypadkach w sporządzeniu do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich pozwu o alimenty, w 1 przypadku wniosku do Prokuratury o wszczęcie postępowania w sprawie znęcania się nad rodziną.

We wszystkich omawianych przypadkach została założona „Niebieska Karta” i rodziny te są w dalszym ciągu monitorowane.

Z danych ustalonych w trakcie przeprowadzanych przez pracowników socjalnych rodzinnych wywiadów środowiskowych wynika, że zjawisko przemocy domowej występuje dość często. Jest ono jednak najczęściej zatajane przez osoby doznające przemocy lub po prostu bagatelizowane.

Rodziny dotknięte przemocą bardzo niechętnie zgadzają się na uruchomienie procedury „Niebieska Karta”

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Dane Komendy Powiatowej w Brzezinach

Ilość przeprowadzonych interwencji domowych w 2010r. i 2011r.

Rok	2010	2011 (za 10 miesięcy)
Teren powiatu	581	486
Teren Gminy Rogów	104	82

Ilość założonych „Niebieskich Kart” w 2010r. i 2011r.

Rok	2010	2011 (za 10 miesięcy)
Teren powiatu	64	66
Teren Gminy Rogów	12	9

Ilość wszczętych postępowań w związku z fizycznym i psychicznym znęcaniem się nad rodziną z art. 207 k.k. w 2010r. i 2011r.

Rok	2010	2011 (za 10 miesięcy)
Teren powiatu	32	44
Teren Gminy Rogów	2	3

Powyższe liczby nie odzwierciedlają skali zjawiska przemocy w Gminie Rogów, wiele przypadków przemocy nie jest zgłaszanych organom ścigania, przede wszystkim z powodu wstydu, utrzymującej się niewiary ofiar przemocy, w skuteczność prawa i obowiązujących procedur oraz specyfiki tego przestępstwa, kiedy ofiara jest skazana na trwanie w krzywdzącym związku z uwagi na subiektywny brak perspektyw.

VI. ZASADY POMOCY

Pomoc osobom doznającym przemocy rozumiemy jako wspieranie zmian życiowych w kierunku „stawania na własnych nogach” w tempie określanym jako posuwanie się małymi krokami z poszanowaniem dla tendencji przeciwnych opóźniających zmianę.

W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi przemocy aktualnie rozgrywającej się, formuła poradnictwa ma zasadniczo poważniejsze zastosowanie niż formuła psychoterapii. By móc rozpocząć terapię najpierw należy zatrzymać przemoc i dodać konstruktywnej mocy ofierze. Jeżeli pomagamy osobie, która dzisiaj doznaje przemocy, to zajmujemy się przede wszystkim teraźniejszością, a nie przeszłością. Osobie pokrzywdzonej najpierw trzeba pomóc bronić się, wycofywać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wtedy gdy ona ustanie można zająć się śladami krzywd z przeszłości.

Najważniejsze zasady, którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania, pamiętając, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy to:

- **bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,**
- **autonomia osoby doznającej przemocy,**
- **odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.**

Metody udzielania wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie oraz postępowanie wobec sprawców przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie przez wiele lat była marginalizowana, a podejmowane działania miały jedynie na celu odizolowanie ofiary od sprawcy. Obecnie od pracowników socjalnych wymaga się podejmowania kompleksowych działań skierowanych do ofiar przemocy w rodzinie jak również do osób stosujących przemoc.

Największym wyzwaniem stawianym przed pracownikami socjalnymi jest opracowanie indywidualnego, specjalistycznego programu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz współdziałanie pracowników różnych grup zawodowych (Policja, służba zdrowia, szkoła, pomoc społeczna, sąd, organizacje pozarządowe itp.) w ramach zespołów interdyscyplinarnych.

Celem podejmowanych działań przez pracowników socjalnych jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie takim sytuacjom.

Pracownicy socjalni są grupą zawodową, która w wielu przypadkach jako pierwsza otrzymuje informację o występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Każde zgłoszenie wymaga podjęcia działań i natychmiastowej reakcji ze strony pracownika socjalnego, który jest zobowiązany do kierowania się dobrem osób wobec których stosowana była przemoc oraz do zachowania tajemnicy zawodowej.

Również w przypadku osób/rodzin nie korzystających z usług pomocy społecznej, ale wobec których stosowana jest przemoc w rodzinie, pracownik

socjalny przyjmujący zgłoszenie zobowiązany jest do podjęcia działań pomocowych.

W ramach swoich kompetencji Ośrodek Pomocy Społecznej:

- przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, wypełnia formularz „Pomoc Społeczna - Niebieska Karta” oraz uruchamia procedurę „Niebieska Karta”,
- przygotowuje wszechstronny plan pomocy,
- monitoruje efekty podjętych działań,
- pomaga w załatwieniu spraw urzędowych i innych możliwych spraw bytowych,
- udziela szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego,
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy w uzasadnionych przypadkach,
- udziela pomocy finansowej w formie zasiłków okresowych bądź celowych,
- informuje o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym,
- w razie potrzeby, bądź na życzenie zainteresowanych, zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z kompetencjami policji,
- w przypadku stwierdzenia, bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa, powiadamia organy ścigania,

W związku z tym, że osoby dotknięte przemocą wymagają wszechstronnej pomocy, bardzo istotna jest ścisła współpraca oraz przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom i sprawcom przemocy domowej.

Oprócz interwencji policji pomocni są także pracownicy socjalni, współpracujący w systemie „Niebieskich Kart” oraz lekarze, nauczyciele, pracownicy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej jak również Prokuratura i Sąd Rejonowy.

VII. CELE PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- a) ofiar przemocy w rodzinie, w tym:
 - dzieci,
 - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
 - osób starszych,
 - osób niepełnosprawnych.
- b) sprawców przemocy w rodzinie,
- c) świadków przemocy w rodzinie,
- d) przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,
- e) społeczności lokalnej.

Cel główny

Przeciwdziałanie przemocy i ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy.
3. Podniesienie poziomu wiedzy, świadomości lokalnej dotyczącej przemocy domowej oraz zmiana nastawienia świadków przemocy do występowania o pomoc dla osób pokrzywdzonych.
4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, poprawa skuteczności podejmowanych działań.
5. Działania profilaktyczne promujące styl wychowania dzieci bez przemocy.
6. Monitorowanie i ewaluacja podejmowanych działań.

VIII. ZADANIA PROGRAMU

L.p	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół składał się będzie z grupy specjalistów reprezentujących instytucje powołane przez Wójta Gminy Rogów zgodnie z uchwałą Rady Gminy w Rogowie w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania	2011	Wójt Gminy Rogów
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku ▪ Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie ▪ Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie ▪ Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach ▪ Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym ▪ Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie ▪ Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy ▪ Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań 	Od 2012	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kierownik GOPS ▪ Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego
3.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kierowanie ofiar przemocy do prawnika i psychologa działającego w KRPA w Brzezinach ▪ Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki, ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy ▪ Określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk ▪ Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy ▪ Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy ▪ Praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy 	Od 2012	Zespół Interdyscyplinarny Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych W Rogowie GOPS Komisariat Policji GKRPA w Rogowie

4.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwięzionych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej.	Od 2012	<ul style="list-style-type: none"> Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rogowie Zespół Interdyscyplinarny GOPS
5.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne, a w szczególności:	<ul style="list-style-type: none"> Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie Umieszczenie informacji na stronach internetowych UG w Rogowie i GOPS w Rogowie 	Od 2012	<ul style="list-style-type: none"> Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rogowie Zespół Interdyscyplinarny GOPS
6.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przemocy Realizacja programów profilaktycznych w jednostkach oświatowych	<ul style="list-style-type: none"> Propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy Obalanie mitów na temat przemocy Szkolenia na temat przemocy Prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promujące zachowania nieagresywne Konsultacje i porady dla rodziców dzieci sprawiających trudności wychowawcze oraz pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla uczniów podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia przemocy wobec dzieci. Prowadzenie zajęć dot. pedagogizacji rodziców oraz zajęć z uczniami w ramach programów profilaktycznych. 	Od 2012	<ul style="list-style-type: none"> Jednostki oświatowe (szkoły, przedszkola) GOPS Zespół Interdyscyplinarny Pozostali realizatorzy programu

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY I OCENA PROWADZONYCH DZIAŁAŃ.

1. zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
2. promowanie wartości rodzinnych,
3. edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie,
4. promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
5. zmniejszanie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
6. zwiększanie skuteczności i dostępności pomocy,
7. wzrost liczby placówek udzielających pomocy w środowisku lokalnym,
8. wzrost osób profesjonalnie pomagającym ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
9. spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie podejmowane są wielokrotnie,
10. zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy.

X. REALIZATORZY PROGRAMU.

Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie przy współudziale podmiotów:

1. Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Brzezinach.
2. Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rogowie.
3. Placówek oświatowo-wychowawczych (przedszkola, szkoły).
4. Prokuratury Rejonowej w Brzezinach.
5. Komisariatu Policji w Rogowie z siedzibą w Jeżowie.
6. Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Rogowie.
7. Organizacji pozarządowych.
8. Społeczność lokalna.
9. Media.

XI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Nadzór nad realizacją Programu oraz podejmowanie niezbędnych działań zmierzających do osiągnięcia wyznaczonych celów sprawować będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogowie.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 marca każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogowie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Działania podejmowane w ramach realizacji programu, związane z osiąganiem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków budżetu gminy przeznaczonych na pomoc społeczną

Dodatkowo, niektóre działania z zakresu przeciwdziałania przemocy będą realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przewiduje się również współudział w finansowaniu ww. działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskanie środków z Unii Europejskiej w ramach działań wspólnotowych.